Ч. 227 Неділя 10 (22) жовтня 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Ґавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостнах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Вісти політичні.

(З Ради державної. — Війна Анґлії з Трансвалем.)

Вчерашне засїдане палати послів розпочало ся по 12-тій годині відчитанем ряду інтерпеляций і внесень. Правительство внесло на тім засїданю предложене в справі уділеня підмог ріжним краям, які у вересни були навіщені повенями і иншими елементарними нещастями. На ті запомоги домагає ся правительство від парляменту $9^1/_2$ міліонів кредиту. З черги приступлено до вибору першого віцепрезидента палати і вибрано 197 голосами др. Певтака. Німецкий кандидат пос. Праде одержав лиш 165 голосів. По голосованю на I-ого віцепрезидента перервано засїдане і отворено єго знов аж о годині $2^1/_2$. Президент др. Фукс подав до відомости вислід голосованя. Лївиця приймила то оголошене ворожими окликами. Др. Пентак дякував за вибір, однако єго слів, з причини крику Німців не можна було чути. Відтак приступлено до вибору II. віцепрезидента. Цїла німецка лївиця вийшла з салї. Віддано всього 176 карток, з тих 4 порожні. Вибраний 169 голосами пос. Лупул. Вислїд голосованя принято на правици оплесками. — Відтак мінїстер Віттек відповідав на інтерпеляцию пос. Тусля в справі реґуляциї платні зелізничих урядників, і заявив, що завдяки прихильности міністерства скарбу, буде та справа полагоджена в найблизшій будучности, а дотичне розпоряджене буде оголошене вже 1. падолиста с. р. Пос. Яворский домагав ся, аби правительственне предложене, дотикаюче підмог з причини елементарних нещасть, уважати наглим і передати осібній комісиї. Наглість ухвалено, і внесене п. Яворского принято. На тім президент замкнув засїдане. Слїдуюче відбуде ся ві второк, о годині 11 перед полуднем. На дневнім порядку стоїть вибір запомогової комісиї, вибір депутациї квотової і розправа над проґрамовою заявою правительства.

Вчерашний вибір віцепрезидентів дуже діймив Німців. Католицка партия народна не хотїла в ніякий спосіб згодити ся на кандидатуру Фериянчича і не хотїла спершу голосувати за кандидатом Кола польского, в наслїдок чого вибір пос. Прадого був майже певний.

З поля анґлїйско-трансвальской війни надходять скупі вісти і то майже всї з анґлїйских жерел. Поки-що знати, що Анґлїйцям удало ся на всхідній границї відперти Бурів, але близших вістий про ту борбу доси ще нема. Ось ті вісти: З Льондона телеґрафують: Урядова депеша з Ледісміс доносить: Після рапортів з Ґленко, два полки анґлїйскої піхоти ударили на копець, на котрім уставила ся артилерия Бурів. Анґлїйска артилерия дійшла до висоти 300 метрів. Патрольї доносять, що до борби виступило загалом 4000 Бурів. Друга телеґрама доносить: На табор анґлїйский в Ґленко напали Бури, що уставили свої пушки на кінци коло міста і звідтам розпочали огонь. В тій хвили веде ся завзята борба. — Вєчери вечірна депеша з тої самої місцевости гласить: Становище Бурів по завзятій борбі занятє Анґлїйці забрали їм 5 пушок. — Як доносять до анґлїйского міністерства війни тяжко ранений в тій борбі анґлїйский командант Саймонс. — В парляменті відчитав секретар палати таку депешу: На табор анґлїйский в Ґленко стріляло 45 пушок, уставлених на сусїдній горі. Однако огонь їх не зробив великої шкоди. Піхота посунула ся наперед і займила по кількагодинній дуже завзятій борбі становища Бурів, що спершу видавали ся неприступні. Бури уступили на всхід. Кавалерия і артилерия ще в таборі. Страти Анґлїйців значні і діймаючі, ґенерал Саймонс тяжко ранений. Сили Бурів виносили 4000 людий.

Новинки.

Львів дня 21-го жовтня 1899.

— **Перенесеня.** П. Намістник перенїс старших комісарів повітових: В. Крайтца з Коломиї до Товмача і М. Бартошевского з Товмача до Коломиї, комісаря повітового З. Реттінґера з Рудок до Стрия, концепіста Т. Макаревича з Бжеска до Рудок, практикантів конц. С. Токара з Ропчиць до Грибова і З. Жукотиньского з Грибова до Ропчиць; — також перенїс лїкарів пов.: дра Як. Дорожиньского з Бібрки до Рогатина і дра Каз. Сціборовского з Лиманової до Ясла, і концепістів санітарних дра Мариана Шайновского з Ясла до Жидачева, дра Льва Тишковского з Городка до Рудок, дра Йос. Курасевича з Дрогобича до Стрижова і дра Йос. Михалїка зі Стрия до Тернополя.

64)

О СПАДЩИНУ.

(Повість з анґлїйского).

(Дальше).

Юрий Джернем закрив собі лице руками і зі спущеною головою сидів перед тим, котрому зробив так люту кривду.

— Як би я був гордий — сказав тесть,— то я би не знизив ся до того, щоби цїлу справу вияснити. Але що я не гордий, а ти муж моєї доньки, то скажу тобі, звідки взяла ся тота монета у мене. А коли тобі розкажу все як було, то приведу ще тобі сьвідків на то, що я правду сказав. Так, Юрию, я не жадаю того, щоби ти вірив моїм словам; як ти можеш вірити словам чоловіка, котрого ти міг уважати за спільника убийника? Ой Юрию, то було за люто — за люто!

Настало коротке мовчане; відтак розповів капітан Динкомб про духа старого скупаря, що страшив, і як знайшла ся монета в кухни в двірку з видом на ріку, коли той страх щез.

— Я вже неоднїй небезпечности заглядав в очи, Юрию — сказав капітан Динкомб; — не гадаю, щоби хтось, що був зі мною на кораблї, міг назвати мене боягузом; а все-таки признаю ся тобі, що я тогди налякав ся. Людий з тїлом і кістьми я не бою ся і готов сам один ставити ся шістьом, — в потребі навіть й двайцятом; але коли розходить ся о гостя з тамтого сьвіта, то Джо Динкомб пропав.

— І Ви дійстно гадаєте, що той чоловік, котрого Ви тогди виділи, був гостем з тамтого сьвіта?

— А хтож би був? Я чув, як розповідали про духа Скрютона, та як єго описували, а то, що я видів, відповідало зовсім тим описам.

— Гості з тамтого сьвіта не лишають ніяких таких знаків своєї гостини, щоби їх можна взяти в руки — сказав на то Юрий.— Хто тоту монету згубив, не був певно духом. Будемо, капітане, доходити справи; мусимо вияснити тоту тайну. Більше може за чотири тиждні повинен би вернути Осип Гаркер з Цейльону. Він знає судьбу мого брата лїпше, як хто небудь, з виїмкою тих, що брали участь в злочині. Коли хто, то він дійде правди. А тепер друже — тату — майже серце, та простіть менї ту кривду, яку я Вам заподіяв.

— Та нехай, Юрию — відповів Динкомб поважно — я не з тих, що не можуть нїколи забути; але суть такі річи, що й для найлагіднїйшого бувають дуже прикрі, а то єсть щось такого. Але задля моєї малої Рожечки, і тих довгих безсонних ночий, що я перебув з тобою на мори, прощаю тобі. Ось тобі моя рука і моє серце!

Юриєви станули сльози в очах, коли він взяв старого капітана корабельного за єго сильну руку.

— Нехай Вам Бог заплатить! — сказав він з тиха; і дякувати Богу, що я сего вечера зайшов до отсеї хати. Ви не знаєте, який тягар Ви здоймили менї з серця; Ви не знаєте кілько я натерпів ся.

— Дурак з тебе, та й тілько — сказав на то Динкомб, а тепер досить вже того! Завтра рано поїдемо до Девоншір.

ГЛАВА ПЯТНАЙЦЯТА.

Мала Ґертруда.

Чорний Мільзом, званий також Мондерс, пильнував дуже точно замку Рейнгем. Діяло ся то при помочи єго приятеля Джемса Гарвуда, за котрого гостину він платив бувало неодною склянкою горячого пуншу.

Пан Мондерс був дуже цїкавий знати, деякі подрібности житя в замку. Любив іменно випитувати Гарвуда про способи, в які з приказу ґрафинї Еверстронґ стережуть малу дїдичку. Одного дня, коли, як звичайно, зійшла бесїда на то, сказав він:

— Можна би гадати, що они боять ся, щоби хтось малу не викрав.

— То можна би гадати, пане Мондерс! Але ось подивіть ся; кождий чоловік має свої клопоти; та й тота мала дївчина не дармо богатою дїдичкою. Одного дня, коли я сидів на кізлї отвертої карити, чув я, як капітан Кране в розмові з панею Мардея говорив щось о тім, що тота мала має ворогів, тяжких ворогів, котрі могли би їй щось зробити, і длятого єї так стережуть.

— Я знаю Вас, пане Гарвуд, вже від давна; і Ви випили вже не одну склянку теплого пуншу у мене — сказав чорний Мільзом, званий також Мондерсом „з під котика і песика"; — але Ви через цїлий той час ще анї разу не представили мене кому небудь з тих,

— **Убийство дочки.** Коло Нового Санча, в селї Пивничній, увязнила жандармерия з наказу судиї слїдчого, п. Пеленьского, Йосифу Явроцку і еї помічників: Конст. Стапулу, Йосифа Бронїшевского і Марию Маслянку, сестрм Явроцкої, за те, що они спільно убили дочку Явроцкої, семилїтну дитину, почім вкинули еї до Попраду. Справа, основана на підкладї хлопскої еміґрациї, представляе ся в сей спосіб: Муж увязненої, Йосифи Явроцкої, виеміґрував перед кількома лїтами до Америки, що дало Явроцкій нагоду до веденя неморального житя і приниманя в своїм домі чужих мужчин, а між ними також увязненого Йосифа Бронїшевского, що удержував з нею близші зносини. Однак семилїтна дочка стояла матери на перешкодї, бо зраджувала тайни матери, а навіть доносила про них батькови в Америцї, в листах, котрі вже сама уміла написати, бо була дуже талановитою дитиною. Мати старала ся спрятати еї зі сьвіта, щоби не бути нараженою на докори мужа, що з Америки відсилав жінцї листи дочки. Небавом зникла дївчина, а тїло еї виловлено в Попрадї. Підозріня на виродну матїр довели до судового слїдства, що мало в цїлости ствердити еї вину.

— **Зьвірский отець.** На Угорщинї, в місцевости Бая убив Адам Дозенберґ свого двolїтного сина. Хора дитина плакала в ночи і не дала ему заснути. Знетерпеливлений батько прискочив до дитини і хотїв їй заткати уста, а коли мати боронила дитину, шалений батько вхопив дитину за ніжки і ударив головою так сильно о ліжко, що мозок дитини облїпив стїни хати. Бідна мати почала в розпуцї кликати сусїдів о поміч, а сї мало не убили нелюда на місци. Полїция увязнила его і віддала карному судови.

— **Убийство в суперечцї.** В Серниках повіта бобрецкого сварив ся один господар зі своїм братом тїточним. Ходило о зворот 100 зр. В суперечцї віритель пхнув свого довжника ножем в околици ребер так, що той вже десь догасае. Жандармерия арештувала злочинця.

Господарство, промисл, торговля, ґіґіена і вихованє.

Ради господарскі.

— Що то есть маетність земска? Маетність земска або посїлість ґрунтова (по нїмецки: Landgut або коротко Gut; по польски: dobra ziemskie; по анґлїйски: farm; по француски: terre; по італїяньски: villa) суть то всї ґрунти сполучені разом в одну цїлість, котрі служать до самостійного підприемства господарского. Маетність земска може бути або велика або середна або мала. На то нема міри, коли яка маетність земска мае ся називати велика, коли середна, а коли мала. Маетність земска називае ся малою, коли она що до свого обему така, що підприемець (господар) сам мусить на нїй працювати; середна або велика есть тогди, коли підприемець не мусить сам на нїй працювати; середна або велика есть тогди, коли підприемець не мусить сам особисто працювати, лиш веде господарство, а другі працюють. Есть погляд, що для держави і населеня найлїпше, коли в краю суть всї три роди маетностий земских. Суть однакож краї, де, як н. пр. в Голяндиї, зовсїм нема великої маетности земскої а мимо того людем добре веде ся. Мала маетність кінчить ся там, де господар потребуе до оброблeня свого ґрунту що найменше дві або одну пару волів. Инші господарі ґрунтові, що мають вже менше ґрунту, як тамті, суть по правдї не господарями, лиш халупниками, зарібниками, бо тогди мусять они шукати головного зарібку де инде а не на своїм ґрунтї, котрий дае їм лиш побічний заробок. Таких господарів зарібників або халупників у нас нинї мабуть найбільше — а длячого? На то склало ся богато обставин, а межи иншими і свобода подїльности ґрунту. Насуває ся отже питанє, чи добра есть свобода подїльности ґрунтів, або чи треба би еї обмежити. Де нарід есть високо культурний і економічно независимий, там свобода подїльности ґрунтів не вадить нїчого, бо господарі самі уважають на то, щоби своеї маетности не роздроблювати, і подїл працї есть инший, так, що не допускае до роздроблюваня; але в краях з низькою культурою з одної сторони роздробюють ся ґрунти на малесенькі парцелї, з другої творять ся великі маетности (велика посїлість), котрі після права переходять на найстаршого сина (майорати), на наймолодшого (мінорати), роблять ся повіреності (фідеїкомісв), в котрих маетність після права мусить лишати ся заедно в однїй родинї і не сьміе бути продана. Так отже з одної сторони творить ся богата велика посїлість, з другої нужденне селяньство — халупники та зарібники. Свобідна подїльність ґрунту в народї високо культурнім есть длятого добра, що ґрунт мае тогди вартість і господарство ґрунтове може підносити ся; але де нарід темний, там свобода подїльности ґрунту есть дуже небезпечна, і треба би еї обмежити. Але важна річ в тім, коли еї обмежати. Тогди, коли вже витворив ся пролетарият ґрунтовий вже за пізно; тогди противно, треба брати ся до добровільної або хоч би й примусової парцеляциї більших маетностий, коли не хоче ся допустити до суспільної катастрофи.

— Яке значінє мае годївля безрог? Безрога належать нинї до тих домашних зьвірят, що дають може більше зиску як кінь або віл, а торговля безрогами може дуже добре оплачувати ся. Головна цїль годївлї безрог есть та, щоби всїлякий материал господарский, котрий не легко можна з'ужиткувати, переробити при помочи безрог на товщ і мясо а се знов на гроші. Можна то осягнути двояким способом: або збільшувати ріст одної безроги (гученє), або розмножувати число безрог. Добрий господар може дуже часто одно і друге робить, а тогди годївля безрог стае ся для него важним, часто одним з найважнїйших жерел доходу. Безроги служать за поживу дуже значній части людий на цїлім сьвітї. У Франциї майже три чверти всего населеня живить ся свининою. В Ірляндиї дуже богато людий майже не знае смаку иншого мяса; в Америцї живлять ся фармери майже виключно свининою; в Анґлїї бідні люди, робітники, та зарібники, не знають иншого мяса, як свинину, а молоденькі поросята в декотрих порах року мають велику цїну. В Німеччинї так само минае ся богато свинини. Торговля свиньми і всїлякими виробами зі свинини веде ся на велику скалю по цїлім сьвітї. Найважнїйше значінє годївлї безрог есть в тім, що при помочи безроги можна використати і не змарнувати всїляки відпадки в господарствї, а знов з самої безроги можна все використати і майже нїчо з неї не змарнуе ся; мясо, солонина, сало, кров, внутренности, шерсть і шкіра, голова і ноги та уха — все то мае свою вартість. Господар, що годуе безроги, може їх держати не лиш на продаж, але й мати пожиток для себе. По крілику, свиня есть найбільше плідна, і длятого можна безроги легко собі розмножити, а удержанє і годївля, коли розумно ведена, не вимагае великих видатків та заходу, і длятого навіть біднїйші господарі можуть годувати безроги. Дуже важну ролю грае щетина, на котру в многих краях — ну

що разом з Вами служать, анї не запросили мене до челяднї на склянку чаю.

— Вибачте, пане Мондерс — відповів Ґрум, — але я би утратив службу, як би я без позволеня ключницї, панї Смітзон, запросив якогось знакомого на склянку чаю або на малу перекуску.

— А Ви би не могли постарати ся о позволенє, чи як, Джемсе Гарвуд? — відповів Мільзом; — іменно же коли Ваш знакомий то поважаний властитель господи, котрий кождого з Ваших товаришів міг би почестувати одною скляночкою.

— Як би я то міг був собі погадати, що Ви приймете запрошенє до челяднї, то я був би вже певно постарав ся о позволенє — відповів Джемс Гарвуд; — але я був певний, що Ви не схотїли би де инде випити склянку пива або чаю як в комнатї ключницї, а она така неприступна тота панї Смітзон.

— Я не такий гордий — сказав пан Мільзом. — Менї все одно чи в комнатї ключницї, чи в челядни, коби весело.

— Коли так, то я сегодня вечером попрошу еї о позволенє — відповів Джемс Гарвуд.

На другий день післав він хлопця від коний до пана Мільзома з якоюсь мазаниною, в котрій запросив того джентльмена на 7 годину на карти та на малу перекуску в челядни.

Побути кілька годин в замку Рейгнем було для Чорного Мільзома великою користаю і того він лиш собі бажав; він усьміхав ся з тріюмфуючою міною, коли читав незручну мазанину Джемса Гарвуда.

— От як легко іде — думав він собі; — от як легко іде, коли хтось мае терпеливість чекати.

— Челядня то було місце, де можна було забавити ся; ключниця панї Смітзон, була взагалї вирозуміла особа, але в дечім могла бути і дуже остра; от на примір она дуже строго пильнувала того, щоби дверi замку точно о пів до десятої були на нїч позамикані.

В послїдних часах мала панї Смітзон кілька разів когось в підозріню, що він тої постанови не держить ся. А той що тої постанови не держав ся, то був старший візник, Матїй Брук, жартобливий, селюховатий Британець, що охотно забавляв ся і любив полїтикувати та волів пересиджувати в господї „під квочкою“ і курити там та попивати пиво і розмавляти о полїтицї як сидїти вечером в челядни.

Він рідко перед 10 годиною був дома; иноді приходив аж по пів до одинайцятої; одної памятної ночи чула панї Смітзон на власні уха, як він замикав дверi від замку навіть на цїлих двайцять мінут перед одинайцятою!

Але одної сумної обставини панї Смітзон таки зовсїм не знала, а то, що Матїй Брук при кількох нагодах увійшов через малі скляннї дверi, і то о пів години або й пізнїйше по тім, як великі дубові дверi, котрими входило ся до сїний від челяднї замкнено з цїлою торжественностию та позасувано засувки таки в очах самої ключницї.

Згаданими дверми входило ся до малої комнати в приземку, де спав один з льокаїв. А той льокай покривав зле поведенє других слуг в той спосіб, що перепускав їх тихцем через свою комнату.

Джемс Гарвуд був, як то кажуть, довгоязикий; він не забув розповісти пану Мондерсови і про малі гріхи Матїя Брука. Пан Мондерс не без цїкавости слухав того, як і взагалї всего, що говорено ему о тім, що дїе ся в замку.

В короткім часї по тій розмові запрошено пана Мільзома на вечерю до замку.

Панї Трімммер, кухарка; Матїй Брук, візник; Джемс Гарвуд і Тома Мільзом, котрого товариство знало яко пана Мондерса грали разом в карти. Честний Матїй і він були партнерами; але хто би був придивив ся товариству, був би видів, що Мільзом дивив ся більше на свого партнера, як в свої карти, через що не міг показати, що уміе добре грати віста.

Впрочім перервано партию віста, коли накрито великий стіл до вечері, і мужчини повиходили на чотирогранне подвіре перед челяднею. Джемс Гарвуд, Брук, Мільзом і два льокаї ходили по подвірю і курили. Мільзом прилучив ся до Гарвуда.

— Котріж то тоті малі дверi, котрими Брук влазить, коли приходить о годину пізнїйше? — спитав він Гарвуда оттак нїби зі звичайної цїкавости, але з тиха.

— Зараз прийдемо до них — відповів Гарвуд; — то малі скляннї дверi на право від мене. Стефан добрий хлописко, він не засувае дверий, коли Матїй опізнить ся. Тота комнатка, в котрій він спить, була давнїйше передною; она виходить на коритар і длятого для Брука дуже догідна. А Брука всї люблять і кождому з нас було би жаль, як би він мав гризоту.

— Та й лепський чоловік з него — сказав Чорний Мільзом, котрому візник очевидно сподобав ся.

— Зайдїть коли до мене, пане Брук, коли Ваша ласка — сказав він зараз по тім до візника. — Все що маю дома, стоїть Вам до услуги, а платити не потребуете. А я умію пунш зробити, коли схочу, правда Джіме?

тай у нас — звертають дуже мало уваги. Але о щетині иншим разом.

Всячина господарска.

— Найдорозшими цьвітами на сьвіті суть т. зв. орхідеї по нашому зазулинці або головеньки. Орхідей есть тепер около 4000 родів, а число їх стає щораз більше, бо в Анґлії, де есть найбільше любителів сих цьвітів, що раз більше виводять всіляких відмін. Анґлійский міністер кольоній Чемберлен есть великим любителем орхідей і він через десять літ носив що дня иншу орхідею в дірці від ґузика а мимо того все не переносив всїх родів. За орхідеї платять в Анґлії величезні суми. Торік за одну орхідею Odontoglossum crispum заплачено 3600 зр.; за другу відміну звану „королевою золота“ заплачено недавно тому 1980 зр. Недавно тому один з любителів заплатив за орхідею звану Cypripedium platytaenium аж 6300 зр. а то длятого, щоби міг доповнити свою збірку орхідей. Із сеї ростини знаходять ся в Анґлії всего лиш три штуки. При таких високих цінах, які платять за орхідеї, не диво, що в Анґлії виробили ся навіть специялісти злодії від орхідей. Торік на весну підчас королївскої вистави городничої украв хтось цілу збірку орхідей, яку виставив був якийсь любитель з Бельґії і мимо того, що визначено за зловленя злодія велику суму, орхідеї пропали. Лиш один рід орхідей має свою вартість не в цьвіті, а в овочах: то ваніля. Князь Нортумберлендский має ту орхідею у великих розмірах. Дивною орхідеєю есть т. зв. Dendrobium nobile, котра три рази в день зміняє свій запах; рано пахне як „ключики“ (Primula) в полудне як мід, а вечером як трава. Майже всї орхідеї пахнуть сильнїйше під вечер. Плекане орхідей стало ся нині поплатною спекуляцию купецкою. Орхідеї купують для декорацій, до букетів і до ношеня в дірці від ґузика. Один льондоньский огородник видав в послїдних роках звиш пів міліона риньских на само розмножуванє орхідей, котрі стали ся нині найпоплатнїйшою галузию анґлійского городництва.

— Присмалене біле можна знов поправити, коли на припалене місце приложити масу зроблену з 60 ґр. вапнистої землї і 15 ґр. мила заварених в четвертині лїтра води із соком з двох цибуль. Розуміє ся, що полотно не повинно бути спалене, лиш присмалене, бо в противнім случаю вже нїчо не поможе.

— Кіт до камінного начиня можна зробити слїдуючим способом: Усушити сьвіжий сир і утерти его на порошок, домішати до него таку саму скількість негашеного вапна, розтертого мілко на порошок і додати тільки білка з яйця, щоби зробило ся досить густе тїсто. Тим мастить ся збиту посудину, стулює ся міцно і звязує ся, та ставить ся спокійно, щоби кіт добре імив та засох.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Стан урожаїв і засївів. Після справозданя міністерства рільництва з половини жовтня, молочене збіжа показало, що жниво було ледви нормально середнє а зерно має по найбільшій части меншу вартість. В Чехії пшениця випала лїпше як жито. Копане бараболь майже нїгде ще не покінчено, а на Шлеску, в Галичинї і на Буковинї оно дуже припізнило ся. В сих краях менше бараболь як торік, а бульби бувають часто надгнилі, лиш на пісках лїпше удали ся. В инших краях лїпше зародила. Лиш в Чехії зачали гнити на більші розміри. — Засїви озимі опізнили ся на всходї. Ранні засїви скільчили ся добре і тепер красні; пізнїйші потерпіли від дощів і холоду та виглядають зле. — Ріпак по найбільшій части вже зійшов і в Чехії красний, в Галичинї показує плїші.

— Роботи господарскі на Угорщинї треба було з причини великих дощів в половинї жовтня здержати і засїви досі не покінчені. То що вчаснїйше засїяно виглядає досить добре.

— Оранє електрикою. В Прусах станули два товариства акційні „Геліос“ і „Електра“ до спілки з капіталом 5 міліонів марок і хотять при помочи електрики орати ґрунти тим господарям, що того схотять. Доси зголосили ся властителі маєтностий з 60.000 морґів разом. Цїна орки має бути дуже низька бо по 16, 20 і 24 марок (9·60, 12 і 14·49 зр.) від гектара (морґ і три чверти в осени, а на весну лиш 10 марок (6 зр.)

— Новий ножик до очкованя продає фірма Ad. Pollak, Wien IX. Waisenhausgasse 6 по 1·50 зр. Ножиком тим можна очко дуже легко вирізати і відоймити а відтак розрізати кору в видї букви T та підоймити кору, щоби під ню очко всадити.

Цїна збіжа: Вiдень 19 жовтня: Пшениця 8.40—9.20; жито 7.00—7.25; ячмінь 6.70—9.25; овес 5.25—5.30.—Тернопіль 14-го жовтня: пшениця 7.35—7.75; жито 5.70—5.90; ячмінь 5.00—5.50; овес 4.80—5.00; кукуруза (стара) 0.00—0.00; гречка 6.50—6.85. — Чернівцї 19 жовтня: Пшениця 8.10—8.25; жито 6.15—6.25; ячмінь (броварний) 6.25—6.75; овес 5.00—5.10; ріпак 10.25—10.35; сїмя конопельне 9·80—10.00; кукуруза 5.40—5.45.

— **Підволочиска** 18 жовтня: Пшениця 7·40—7·75; жито 5·75—6·10; ячмінь 4·90—5·50; овес 4·75—5·00; гречка 6·80—7·00; білий горох 6·50—7·75; сїмя конопельне 10·00—10·25; льнянне насїнє 11·25—12·00; бараболя до їди 1·00—1·20. Все за 100 кільо зі стацин Підволочиска і Скалат. — Росийский синий мак 22·00—23·85 зр. за 100 кільо транзіто.

— **Цїна телят, безрог і овець на заріз:** На торг до Відня привезено дня 19 жовтня 3407 штук телят, 2358 штук живих а 1153 штук патрошених безрог, 606 штук патрошених овець і 154 ягнят. За патрошені телята плачено по 36 до 44 кр., за живі — до — кр., за лїпші 46 до 54 кр.; за найлїпші по 56 до 60 кр. — За молоді безроги 34 до 42 кр., за патрошені тяжкі 47 до 53 кр., за підсвинки 44 до 54 кр. За патрошені вівці 32 до 40 кр. за кільо. Пара ягнят по 5 до 12 зр. — Живі вівці плачено по 22 до 23, бракові по 18 до 21 кр. за кільо.

—. **Цїна продуктів у Відни.** На торг від дня 14-го жовтня до 17-го жовтня привезено 290.000 штук яєць і около 2.000 кільо масла. Продавано: Найлїпших 31 до 32 штук, ліхших 33 до 34 штук, з вапна 38 до 40 штук за 1 зр. Масло найлїпше столове по 1 зр. 20 кр. до 1 зр. 35., масло з села по 1 зр. 10 кр. до 1 зр. 20 кр., звичайне масло торгове по 1 зр. до 1.10 зр.; сьвіжий сир по 24 до 28 кр. за кільо.

— **Цїна сїна і соломи.** На торзї у Відни дня 17 жовтня плачено сїно з луки по 2·40 до 3·50 зр.; словацке 3·00—3·20 зр.; угорске 2·70—2·85 зр. за 100 кільо. Солома за 100 кільо 1·65—2·00 зр. Стіг соломи 9 зр.

— **Цїна піря.** Попит великий, подаж не значна. Пух в Чехії платять: найкрасший 5·40—5·70 зр., середний 4·60—5·25 зр., простий 2·80—3·20 зр. Дерте піре найлїпше 3·85 до 4·10 зр., середне 3·50—3·80 зр.; просте 90 до 1·20 зр. Недерте піре найлїпше 1·90 до 2.15 зр.; середне 1·60—1·80 зр.; просте 1·20 до 1·50 зр., за 100 кільо.

Джемс Гарвуд потвердив то та сказав, що нїхто не уміє такого пуншу робити як господар „з під котика і песика“.

Вечеряли весело; спорі куснї ростбіфу з огірочками з оцту таки десь щезали в одній хвили як би від якоїсь чародїйної сили. Потім подано величезний кружок сира і ярину з селери а з червоним збанком тілько разів бігали по пиво, що аж диво, що він ще не збив ся.

О чверть на одинайцяту попращав ся пан Мондерс зі своїм новим кругом знакомих, але заким вийшов, попросив ще, щоби єму позволили подивити ся до великого дубового присїнка.

— Подивіть ся — сказав Матій Брук. — Варто видїти. Ходїть сюди.

Він повів его темним коритарем аж до дверий, що виходили до великого входового присїнка. То було дїйстно величаве місце. Чорний Мільзом постояв тут хвильку задуманий, ніби так дуже задивив ся на той присїнок.

— А деж тоті позадні сходи, котрими іде ся до комнати малої дївчинки? — спитав він наконець.

— Онтими дверми виходить ся на сходи — відповів візник. — В комнатї на першім поверсї до котрої зараз входить ся, спить капітан Кране, а комнати малої паннoчки суть поза его комнатою.

Ґертруда Еверстронґ, дїдичка Рейнгему, була одним із тих любенечких дитинят, що то позискують собі серця цїлого свого окруженя; від котрих віє чаром, який має в собі хиба лиш краса цьвітів або сьпів птичок. Мати любила єї як своє житє, хоч ідучи за цїлию свого житя рішила ся розлучити ся з нею. Заким виїхала з замку, закликала Гонория до себе капітана Кране, одинокого свого приятеля, на котрого могла спустити ся, і чоловіка, котрого сьвідоцтво вибавило єї від поганого підозріня, а котрий сьміло говорив, що вірить в єї невинність.

Она написала до него, що їй потреба его дружби для одинокої дитини его покійного приятеля; а він прибув борзо, рад з того, що побачить знову дитину свого давного приятеля.

Він вичитав в ґазетах звістку про уродини дитини; з радостию приняв до відомости, що провидїнє спісало потїху вдовици в хвили єї самоти.

— Дуже подібна до свого батька — сказав він нїжно, взявши дитину на руки. — Але й по Вас, ґрафине Еверстронґ, дістала красу, Ваші чорні очи — ті чудні очи, котрих мій приятель так нераз аж не міг нахвалити ся.

— Коби Бог був дав, щоби їх був нїколи не видів — сказала Гонория; — они принесли єму лиш нещастє і муку та смерть перед часом.

— Не говоріть дальше! — відозвав ся капітан. — То не годить ся. Коли крамола двох падлюків довела до роздору межи Вами а моїм бідним приятелем та стала ся причиною его за скорої смерти, то гріх спадає на їх голову, а не на Вас ґрафине.

— А гріх той повинен ще на сїм сьвітї знайти свою кару — сказала на то Гонория з пристрастним чувством. — Цїль мого житя лиш одна, капітане Кране; лиш намір здерти маску з лиця двох лицемірів і зрадників, котрі спільними силами довели мене до ганьби а мого мужа до смерти, і я благаю Вас, щоби Ви були менї помічні до тої цїли.

(Дальше буде).

Телеґрами.

Відень 21 жовтня. По вчерашнім засїданю палати послів конферував ґр. Клярі з презесом виконуючого комітету правиці п. Яворским. Нинї виїздить ґр. Клярі до Будапешту, аби вести дальші переговори з угорским правительством.

Прага 21 жовтня. В місцевости Луни прийшло до поважних забурень. З 35 жандармів, що розганяли товпи демонстрантів, 6 есть тяжко ранених, а один легко. Вчера вислано там пів шкадрони драґонів.

Петербург 21 жовтня. Часописи жадають висланя кількох відділів Червоного хреста до Трансвалю і висказують свої симпатиї для Бурів.

Льондон 21 жовтня. З Савсемптон відпливло вчера 5000 войска до полудневої Африки.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).